

Veac nou

REVISTĂ A CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Nr. 26 (1528) • Anul XXX • Decembrie 1974

În prag de an nou

Peste câteva zile, odată cu sărbătoreasca aniversare a Republicii, vom ajunge în piscul acestui an, de unde ni se va deschide, largă, avîntată perspectiva anului 1975, anul ce vine.

Lăsăm în urma noastră un an de mari înfăptuiri în toate compartimentele de activitate, un an de înflorire a patriei, de mari progrese pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, de continuă afirmare și creștere a prestigiului internațional al țării. Sîntem mîndri, sîntem bucuroși să ne știm Republica, acum la sfîrșit de an, mai puternică, mai bogată, mai frumoasă ca totdeauna.

În istoria fiecărui popor există momente-cheie, momente hotărîtoare pentru destinul lui, cînd însăși istoria sa intră pe un făgaș nou, săpat adînc și neabătut de către tot ce are mai bun, mai nobil ființa lui colectivă. Un astfel de moment a deschis pentru noi, în prag de an nou, Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român. Într-adevăr, în numele și în interesul întregului popor, al viitorului său și al iubitei noastre patrii, Congresul a adoptat Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Este un document de excepțională însemnătate care ne deschide larg drumul către zărilor visate de cei mai buni fii ai acestui neam și la a cărui elaborare, ca și în genere la stabilirea liniei strategice și tactice, a direcțiilor principale de acțiune în vederea transformării, a progresului societății noastre, și-a adus o inestimabilă contribuție secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Parte integrantă a Programului partidului, concretizînd prevederile și obiectivele acestuia pentru următorii 5 ani, Directivele cu privire la planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990 înarmează partidul și poporul cu un vast plan de acțiune concretă, cu soluții menite să ridice la un nivel calitativ superior întreaga activitate economico-socială în noua etapă a construcției socialiste ce ni se deschide în față.

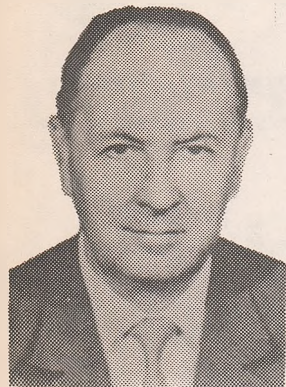
În întîmpinarea celei de-a 27-a aniversări a proclamării Republicii și gata să pășească în noul an poporul nostru, popor care-și făurește liber, în mod conștient destinul, viitorul său luminos este ferm hotărît ca, folosind — cu priceperea, talentul și vrednicia care-l caracterizează — acest cadru minunat, să dobîndească noi și mari succese în transpunerea în faptă vie a politicii partidului și statului, în ridicarea țării pe culmi de civilizație și progres, de bunăstare și fericire pentru toți fiii acestui pămînt.

La
multi
ani '75!

Cu prilejul Anului Nou, urăm tuturor cititorilor și colaboratorilor noștri sănătate, multă bucurie, noi și mari succese în munca lor.

O vastă activitate tehnico-științifică

La un recent simpozion intitulat „Cercetarea științifică în U.R.S.S. și coordonatele progresului“ a participat și acad. prof. Aurel Avramescu, cărui a ne-am adresat cu rugămintea de-a împărtăși cititorilor noștri unele date ale problemei.

— Ați putea rezuma modul în care ați caracterizat dezvoltarea științelor aplicate și a tehnicii în țara vecină?

— Desigur nu-i ușor de găsit trăsături comune pentru aprecierea unei atât de vaste activități științifice și tehnice. În fond nici ea nu se extinde numai asupra ultimelor aproape

șase decenii, anii construcției socialiste, ci are rădăcini vechi de câteva secole, în acele școli remarcabile, care au dat generații de cercetători și inventatori.

Oricum, prima trăsătură caracteristică a cercetării rezidă în continuarea, extinderea și valorificarea descoperirilor unor prețioși înaintași, ceea ce include munca în colective mixte de specialiști și consolidarea rezultatelor prin verificări și discuții. O a doua preocupare se revelează în urmărirea aplicației practice a cercetării științifice și orientarea prealabilă spre obiective prioritare ale dezvoltării social-economice a țării. În fine, o a treia caracteristică se

poate desemna prin grija deosebită pentru adaptarea cercetărilor la necesitățile viitoare ale societății.

— Doriți să dați câteva exemple concrete pentru a ilustra aceste aserțiuni?

— Aș cita, de pildă, descoperirea și utilizarea largă a arcului electric! S-a dovedit fără dubiu că arcul voltaic a fost descoperit de profesorul Petrov în laboratorul de fizică al Universității din Moscova în anul 1802, de când datează prima sa publicație. Cercetările următoare au fost orientate spre primele aplicații în sudură, apoi concretizate și protejate de o serie de patente acordate de țările industriale în favoarea inginerilor ruși Benardos, Slavianov și Iablocikov, acoperind întregul domeniu al sudurii în a doua jumătate a secolului trecut. Bazele acestei bune tradiții s-au dezvoltat după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie în renumitele școli de sudură sovietice de la Moscova și Kiev. La aceasta din urmă, fondată de academicianul Paton, s-a perfectat sudura cu arc sub apă și s-a elaborat teoria difuziei căldurii în metalul de la piciorul arcului în mișcare.

Tot în legătură cu arcul cu plasmă sînt și cercetările privind generatorul magneto-hidrodinamic (MHD) pentru conversiunea directă a energiei chimice în cea electrică, cu un randament aproape dublu față de acel al centralelor termice moderne. În țările industriale occidentale aceste cercetări, care au consumat pînă în prezent investiții de circa un milion de dolari, au fost sistate, în timp ce în Uniunea Sovietică ele au continuat, atingînd recent faza pilot industrial de 25 megawați livrați timp de peste 5 ore. Acest avans al cercetării sovietice va fi greu de ajuns din urmă de țările din vest.

Rep.

UN ORAȘ FRUMOS, CU OAMENI FRUMOȘI...

— Stimate Tair Salahov, discuția noastră a început la Moscova, în biroul dumneavoastră de prim-secretar al Uniunii Artiștilor Plastici din U.R.S.S., și continuă la București. Dați-mi voie să vă urez bun venit și să vă întreb cum vă simțiți la noi?

— Sînt pentru prima oară în România. Arta plastică românească am cunoscut-o însă încă în 1958 cînd, la o expoziție a țărilor socialiste de la Moscova, am fost prezentate și lucrări românești. Sînt bucuros că mă aflu în țara dumneavoastră. Bucureștiul este un oraș frumos, cu oameni frumoși. Mi s-a oferit de asemenea prilejul să cunosc și viața modernă a altor orașe din România.

— Prima cunoștință — indirectă — cu dumneavoastră mi-a fost prilejuită de portretul pe care l-ați făcut compatriotului dumneavoastră, apreciatal compozitor azerbaidjan Kara Karaev. Apoi, la expoziția pictorilor-academicieni, deschisă în sala Manejului din Moscova, am văzut și alte portrete. De ce vă atrage portretistica?

— Mi se pare un gen interesant, fiindcă fixează o epocă, prin oamenii care trăiesc în respectiva epocă, fiindcă îl apropie pe

pictor de semenii săi, de lumea lor spirituală. Recent a fost deschisă la Vilnius o expoziție de portrete și am constatat că se conturează câteva direcții fertile. S-a instituit și un concurs, tocmai pentru a-i aduce pe pictorii mai aproape de contemporanii lor. În acest sens, dezvoltarea portretisticii contribuie la dezvoltarea picturii de șevalet, întrucît cunoașterea oamenilor presupune o mai bună cunoaștere a timpului în care trăiesc, adică a unei arii tematice foarte vaste.

În ce mă privește, în afară de asemănare vreau ca portretul să fie și o operă de artă, să oprească clipa, dar să o și depășească, să-l surprindă pe om într-un moment al existenței sale, într-un moment „plin“, definitoriu. În general nu pictez decît oameni care mă interesează, pe care îi cunosc bine.

— Ce planuri de viitor aveți?

— Planurile mele personale sînt legate de trei mari expoziții care se proiectează, două sovietice: „Slavă muncii“, închinată celui de-al nouălea cincinal și „Treizeci de ani de victorie asupra fascismului“ și una internațională: „Treizeci de ani victorioși“ la care vor participa toate țările socialiste. Așteptăm cu interes și lucrările pictorilor români. Dealtfel, cu Uniunea Artiștilor Plastici din România avem bune relații de colaborare. Uniunile Artiștilor Plastici din U.R.S.S. și din România au încheiat planuri de colaborare activă pe anii 1974—1976. Pe această bază urmează să realizăm schimburi de expoziții pe tematici anterior stabilite, schimburi de artiști plastici, de critici care vor însoți expozițiile și vor participa la colocolii, simpozioane, conferințe, vor ține prelegeri despre arta plastică contemporană, precum și deplasări în scop de creație în România și U.R.S.S.

COLEGIUL DE REDACȚIE:

REDACTOR-ȘEF — Nicolae Minei
SECRETAR GENERAL DE REDACȚIE — Dumitru Hîncu
MEMBRI: Octav Livezeanu, Iulia Cristea-Scutaru, Alexandru Brătescu

Iulia Cristea

LA CASA PRIETENIEI ROMÂNNO-SOVIETICE DIN BUCUREȘTI

Festivitatea înmînării distincției acordate A.R.L.U.S.-ului

Vineri 29 noiembrie, la Casa prieteniei româno-sovietice a avut loc adunarea festivă, în cadrul căreia a fost înmînat ordinul „Prietenia Popoarelor”, conferit Asociației române pentru legăturile de prietenie cu Uniunea Sovietică de Prezidiul Sovietului Suprem al U.R.S.S., pentru merite deose-

numele C.C. al P.C.U.S., al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. și personal din partea secretarului general al C.C. al P.C.U.S., Leonid Ilici Brejnev, precum și urări de noi succese în activitatea A.R.L.U.S., pusă în slujba întăririi priete-

A.P. Kirilenko, înmînînd tovarășului Mihai Dalea, președintele A.R.L.U.S., ordinul „Prietenia Popoarelor”

bite în întărirea și dezvoltarea prieteniei și colaborării între popoarele Republicii Socialiste România și Uniunii Sovietice.

La adunarea festivă au luat parte tovarășii Cornel Burtică, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Ilie Verdeț, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Mihai Dalea, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului General al A.R.L.U.S., membri ai C.C. al P.C.R., reprezentanți ai unor instituții centrale și organizații de masă și obștești, membri ai Consiliului General A.R.L.U.S., un număr public.

Au participat membrii delegației Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, condusă de tovarășul A.P. Kirilenko, membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al P.C.U.S., care a participat la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Tovarășul A.P. Kirilenko a rostit o cuvîntare de salut. Apoi, dînd citire decretului Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., A.P. Kirilenko a înmînat ordinul „Prietenia Popoarelor”, transmițînd încă o dată cele mai cordiale felicitări, în

niei și colaborării multilaterale dintre cele două partide și popoare.

În numele Consiliului General A.R.L.U.S., al tuturor activiștilor A.R.L.U.S., tovarășul Mihai Dalea a exprimat călduroase mulțumiri Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. pentru distincția conferită A.R.L.U.S.-ului cu ocazia împlinirii a 30 de ani de la înființarea asociației.

GAZDE INIMOASE

La Erevan, Zilele României

Filiala din Armenia a Asociației de prietenie sovieto-române a organizat recent „Zilele României”. Programul manifestărilor a cuprins o expoziție de carte românească, o expoziție de fotografii, iar școala de muzică „Saiat-Nova” a susținut cu forțe proprii un concert de înaltă ținută artistică.

În cadrul acelorași manifestări, la sediul Asociației armene de prietenie și legături culturale cu țările străine a avut loc o adunare la care au luat parte cunoscute personalități ale vieții artistice și obștești,

ANIVERSARE

„VEAC NOU” a împlinit 30 de ani

Apărut la scurtă vreme după eliberarea țării de sub dominația fascistă și la numai o lună de la întemeierea Asociației române pentru legăturile de prietenie cu U.R.S.S., al cărei organ este, „Veac nou” aniversează în acest decembrie împlinirea a treizeci de ani de muncă.

De la primul număr, și pînă astăzi, „Veac nou” s-a străduit, alături de întreaga presă românească, să fie un interpret fidel al politicii internaționaliste, cu vechi și bogate tradiții, a partidului nostru, să-și aducă — în condițiile propice create după eliberarea țării — contribuția la vasta și multilaterală activitate desfășurată de Partidul Comunist Român pentru ridicarea pe o nouă treaptă a prieteniei româno-sovietice, pentru amplificarea și întărirea continuă a colaborării politice, economice și cultural-științifice dintre Republica Socialistă România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, dintre popoarele noastre, dintre țara noastră și celelalte țări socialiste.

În aceste trei decenii „Veac nou” a depus eforturi permanente de a oglindi, cît mai divers și mai complet, marile transformări care aveau loc în cele două țări vecine și prietene. Revista noastră a înfățișat, număr de număr, succesele dobîndite de oamenii sovietici în toate domeniile de activitate: economie, știință, tehnică, artă și cultură. În paginile sale au semnat mulți din cei mai prestigioși reprezentanți ai spiritualității românești: C.I. Parhon, Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi, Traian Șevulescu, Ștefan Nicolau, Horia Hulubei, George Călinescu, Grigore Moisil, Andrei Oțetea, Petre Constantinescu-Iași și atîția alții.

În același timp „Veac nou” a făcut cu plăcere loc gîndurilor prietenești și aprecierilor, cu bogate semnificații, ale unor cunoscute personalități sovietice despre înfăptuirile harnicului nostru popor. Am avut astfel cinstea de a găzdui în paginile noastre semnăturile unor eminate personalități ca: Mihail Școlohov sau Piotr Kapița, Konstantin Fedin sau D.V. Skobelțin, Gherman Titov sau Nikolai Cerkasov, Ilya Ehrenburg sau Aram Hacıaturian, Galina Ulanova sau G. Tovstogov.

Militînd ca și pînă acum pentru traducerea în viață a politicii Partidului Comunist Român de prietenie cu Uniunea Sovietică — reafirmată de la înalta tribună a Congresului al XI-lea al P.C.R. — „Veac nou” va acționa cu toată stăruința spre a-și aduce și mai departe contribuția la cultivarea sentimentelor de solidaritate frățească, de stimă și prețuire reciprocă dintre popoarele români și sovietic, la popularizarea cît mai largă a celor mai de seamă valori din patrimoniul material și spiritual al celor două popoare.

Răspînditori ai adevărului despre U. R. S. S.

De la întemeierea sa, Partidul Comunist Român a desfășurat o vastă activitate propagandistică de popularizare, în rîndul oame- nilor muncii din țara noastră, a realizărilor dobîndite de popoarele U.R.S.S. în domeniile economic, social, cultural și științific, culti- vînd în mase adevărul despre prima țară a socialismului victorios. Astfel, la scurtă vreme după constituirea, în 1922, a statului unional multinațional — Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste — ziarele și revistele editate direct de partid sau influențate de acesta: **Socialismul**, **Viața muncitoare**, **lașul socialist**, **Tînărul leninist**, **Facla** etc. au început să publice ample informații despre construcția economică în U.R.S.S., despre uriașul efort depus de popoarele sovietice pentru făurirea bazelor unei industrii moderne. Sub titlul „Victorii industriale”, ziarul **Socialismul**, de pildă, își informa cititorii despre „primul automobil”, „primul aeroplan” fabri- cat de uzinele socializate. **Tînărul leninist** avea o rubrică permanentă în care prezenta cele mai variate aspecte ale vieții social-economice și politice ale societății sovietice. În anii următori, **Facla** (1925 — 1928) relata despre dezvoltarea industriei, a agriculturii, învățămîntu- i, științei sovietice în ample informații și articole cu titluri su- gestive ca: „Electrificarea Uralului”, „Rusia spre socialism” ș.a. Într-un amplu articol, intitulat „Progresele economice ale Rusiei sovietice”, ziarul **Viața muncitoare** prezenta date privind nivelul producției de petrol, cărbune, fontă, zahăr etc. în 1925 față de 1913, evidențiînd succesele obținute de economia U.R.S.S. în primii ani ai construcției socialiste.

În broșura intitulată „7 Noiembrie — zi de apărare a Uniunii Sovietice”, editată de P.C.R. în 1931, subliniindu-se semnificația planului cincinal adoptat în 1927 de Congresul al XV — lea al P.C.(b), se arată că „menirea planului de 5 ani este să transforme Uniunea So- vietică dintr-o țară agricolă într-o țară industrială”. Iar în broșura „Chemarea P.C.R. către toți argații, lucrătorii agricoli și forestieri, către tîranii muncitori” se spunea că: „pilda Uniunii Sovietice arată maselor trudite din întreaga lume cum trebuie ele să lupte pentru ca să sfărme jugul capitaliștilor și al moșierilor”. Ea mai sublinia că numai revoluția poate duce la dezbobirea maselor muncitoare. Ulte- rior, numeroase articole publicate în presa comunistă și democratică — **Scînteia**, **Boșevismul**, **Steagul roșu**, **Secera**, **Avangarda**, **Vörös Segély**, **Deșteptarea**, **Descătușarea** etc. — popularizînd realizările dobîndite de Uniunea Sovietică în anii primului cincinal au argumentat cu cifre comparative, grafice etc. superioritatea sistemului econo- mic bazat pe proprietatea socialistă. Publicațiile și materialele edi- tate de P.C.R. manifestau o caldă prețuire pentru prima țară a socialismului victorios, pentru Uniunea Sovietică. Ele arătau că: „Nivelul de viață economic și cultural al maselor este în continuă creștere în Uniunea Sovietică. Nu numai că șomajul a fost complet lichidat, dar se simte nevoie de milioane de muncitori care să lucreze în industrie, ce se dezvoltă cu mare repezițiune, în com- formativitate cu planul de cinci ani”.

Un bogat material documentar privind economia Uniunii Sovie- tice — industria, agricultura, transporturile, comerțul — cuprin- dea lucrarea „U.R.S.S. după 15 ani”, editată la București în 1932 în „Biblioteca Revistei Ideei”. În al treilea an al planului — 1931 — arăta această lucrare, producția industrială a întrecut pentru prima oară valoarea producției agricole. Economia națională s-a îmbogățit cu o serie de giganți industriali ca Magnitogorsk, Kuz- netkstroï, Uzinele chimice combinate Berezovski, Uzinele de tractoare din Harkov ș.a.

Perioada celui de-al doilea plan cincinal a fost, la rîndul ei, larg popularizată de presa muncitorească și progresistă din țară. Gazeta antifascistă **Clopotul**, ce apărea la Botoșani, a publicat astfel în anii 1933—1934 numeroase articole care se pronunțau în favoarea unei politici de prietenie cu U.R.S.S. și a cunoașterii realizărilor acestora. Articole similare au fost publicate tot atunci și în revista lunară **Korunk**, în **Noi vrem pămînt** și în **Cîmpul**. Cu sinceră prie- tenie presa democratică consemna succesele remarcabile obținute pe toate planurile de Uniunea Sovietică. „**Încă în anul trecut** (1934 — n.n.—) se preciza în revista ieșană **Manifest** din 30 noiembrie 1935 — Uniunea Sovietică ocupa al doilea loc în lume și primul în Europa în ce privește producția industrială. Aceleași poziții ocupa Uniunea Sovietică în extracția petrolieră, în producția fontei și oțelului, în construcțiile mecanice și a mașinilor agricole. În produ- cția cauciucului sintetic și a construcției de tractoare ea ocupa însă primul loc în lume.”

În aceeași ordine de idei, broșura „U.R.S.S. în 20 de ani (în cifre)”, apărută în 1938, a făcut un amplu tablou al realizărilor obi- nuite de Uniunea Sovietică în construcția socialistă. Din datele publi- cate în broșură rezulta că venitul național al U.R.S.S. în 1936 se cifra la 409,5 miliarde de ruble (după prețurile din 1926—1927), față de numai 21 de miliarde de ruble în 1913 și 16,8 miliarde de ru- ble în 1925.

Materialele publicate în presa legală și ilegală a partidului rele- vau că, odată cu victoria socialismului, s-a schimbat întreaga struc- tură socială a U.R.S.S. „Nu mai există — scria **Lupta de clasă** în august 1938 — moșieri, bancheri, fabricanți, chiaburi. Munci-

Titluri din presa democratică interbelică

torii și funcționarii au crescut de la 16,7% în 1913 la 34,7% în to- talul populației în 1937.”

Ca urmare a interzicerii organizațiilor legale conduse de P.C.R. a suprimării revistelor democratice, activitatea de popularizare a Uniunii Sovietice a devenit tot mai anevoioasă în anii de după 1938. În ciuda nenumăratelor măsuri represive luate de autorită- țile statului burhez, comuniștii au continuat însă, adesea cu preț- ul vieții, să desfășoare o largă activitate de popularizare a U.R.S.S. În 1941, munca pașnică, constructivă a popoarelor sovietice a fost întreruptă de agresiunea Germaniei hitleriste. Înfruntînd teroa- rea cruntă a regimului fascist, Partidul Comunist Român s-a ridi- cat cu hotărîre împotriva participării României la războiul anti- sovietic. Publicațiile ilegale, numeroasele manifeste, apeluri, bro- șuri și alte materiale editate și difuzate de comuniști răspîndeau acum adevărul despre lupta eroică purtată pe front de ostașii sovie- tici și despre eforturile depuse pentru întărirea spatelui frontului, despre victoriile forțelor armate ale U.R.S.S. care prevesteau inevitabila prăbușire a Reichului nazist.

TEATRU

Tatiana și cu mine

Ce-aș putea spune despre piesa lui Leonid Zorin, cu care teatrul „Bulandra” și-a inaugurat stagiunea 1974—1975, decât că m-a încântat de la prima lectură și că pe măsură ce trece timpul îndrăgesc din ce în ce mai mult rolul pe care îl interpretez! Văzusem în urmă cu câțiva ani, tot pe scena de la Grădina Icoanei, „Melodie varșoviană”, piesă care i-a adus dramaturgului celebritatea. „Tranzit” — noua-i piesă — este povestea de dragoste a doi oameni: Tatiana Șulga, muncitoare la o uzină de mașini din extremul nord și Vladimir Bagrov, un faimos arhitect din Moscova.

Nevoit să rămână douăzeci și patru de ore în plus într-un oraș nordic, din cauza condițiilor nefavorabile de zbor, Bagrov întâlnește aici poate cea mai importantă dragoste din viața lui. A prezenta această dragoste, care a apărut pe neașteptate și care a legat pentru scurt timp, dar — cine știe — poate și pentru vreme mai îndelungată, doi oameni foarte diferiți, a da viață scenică acestui puternic și minunat sentiment, a juca această dragoste, și dulce și amară, deoarece piesa culminează cu despărțirea eroilor, iată ce m-a preocupat în primul rând, alături de Victor Rebengiuc, când pregăteam spectacolul, amîndoi conduși cu multă inspirație și discreție de regizorul Valeriu Moisescu, în cadrul scenografic semnat de Liviu Ciulei.

Conversația mea cu Bagrov, aparent lipsită de semnificații, mai ales în a doua parte a spectacolului, trebuia să se constituie pînă la urmă într-o dramatică confruntare dintre două destine, cu consecințe majore pentru cei doi eroi. În interpretarea rolului Tatianeii am căutat să creez o imagine scenică convingătoare a acestei femei, simplă la prima vedere, dar cu un univers spiritual atît de bogat.

Împreună cu ceilalți colegi care joacă în acest spectacol, am marea satisfacție să constat că publicul care umple sala noastră pînă la refuz urmărește cu multă emoție această poveste de dragoste. Aplauzele din final sînt pentru noi cea mai mare bucurie.

Ileana Predescu

sau pseudo-învingători, ce-și încheie destinul în lumea lor goală, plictisită și plictisitoare.

Tălmăcirea volumului de față aparține unui bun grup de traducători, Inna Leca, Nicolae Mărgeanu, Ion Preda, care ne-au transmis cu măiestrie mesajul artistic al marelui scriitor.

I. SVETLOV: Sculptura românească contemporană

EDITURA „IZOBRAZITELNOE
ISKUSSTVO” — MOSCOVA

Volumul lui I. Svetlov nu este o istorie a sculpturii românești. Autorul a dorit să prezinte îndeosebi cele mai importante tendințe ale sculpturii din țara noastră și rolul artiștilor de frunte în formarea școlii realiste din plastica românească, fără a urmări deci cronologic dezvoltarea ei.

Divizat în trei capitole: „Tradițiile poeziei și realismului”, „Nașterea și victoria noului” și „Căutările creatoare și contemporaneitatea”, volumul debutează cu analiza fenomenului artistic din ultimele două decenii ale secolului trecut, ocupîndu-se înșă cu precădere de sculptura din primele decenii ale secolului nostru. Capitolul doi cercetează, după cum o arată și titlul, sculptura României socialiste, de la începuturile ei, pentru ca în ultima parte lucrarea să trateze problemele sculpturii din anii '60 și începutul anilor '70.

Scrișă, cum afirmăși I. Svetlov, pe baza studierii lucrărilor expuse în expozițiile de artă românească din ultimii 15 ani și a discuțiilor purtate cu artiști plastici, muzeologi și critici de artă români, lucrarea este bogat ilustrată cu reproduceri din plastica noastră: „Gigantul” de D. Paciurea, „Coloana fără sfîrșit”, „Poarta sărutului”, „Masa tăcerii” de C. Brâncuși, „Victorie” de I. Jalea, „Mihai Viteazul la Alba Iulia” de O. Han, „Cap de muncitor” de I. Irimescu, „Dans din Oaș” și „Monumentul Ostașului” de Gheza Vida, „Maternitate” de C. Medrea, „Brigada” de P. Balogh, „Ecaterina” de I. Glass, „Victorie” de G. Apostu, „Meșterul” de I. Vlasiu etc., etc.

CARTEA

VLADIMIR SOLLOGUB: Istoria celor doi galoși

EDITURA UNIVERS 1974

Scriitor rus, Vladimir Sollogub s-a născut la Petersburg în 1813 și a murit la Hamburg în 1882. În 1839 părăsește cariera diplomatică pentru a se consacra literaturii. În 1842 îi apare primul volum, intitulat „Nuvele și povestiri”. Realismul cu care-și construiește lumea povestirilor și nuvelor sale ne introduce într-un colorat studiu asupra moravurilor nobilimii și burgheziei acelor ani.

Volumul „Istoria celor doi galoși” — o reprezentativă culegere de nuvele — vădește un spirit pătrunzător, analitic care face haz de deșertăciunea și convenționalismul claselor dominante, opunîndu-le cîte un personaj complet, curat și autentic, ca talentatul muzician Karl Schultz („Istoria celor doi galoși”) răpus, în cele din urmă, de ipocrizia și ostilitatea lumii în mijlocul căreia e nevoit să trăiască. Un sfîrșit de o amărăciune aproape cehoviană curmă, de altfel, și viața altor eroi și eroine din același volum (Charlotta Karlovna — „Farmacista”, etc).

Recenta culegere de povestiri a lui Vladimir Sollogub ne prezintă astfel o impresionantă galerie de tipuri: învinși, învingători,

FILM

Un bunnic mereu tînăr

Noua producție a studiourilor „Gruzia-film” evocă viața și lupta eroului național Nestor Kalandarișvili, intrat în legendă sub numele de „Bunicul siberian”. Exilat de guvernul țarist în Siberia, viteazul georgian se alătură comuniștilor, ajungînd în 1922, anul morții sale, comandant al Armatei Roșii de pe frontul de Nord.

Desfășurîndu-se în anii războiului civil, de-a lungul a cinci ani de bătălii și jertfe omenești, filmul regizorului Gheorghi Kalatoziș vili (cunoscut publicului nostru din filmele de factură polițist „Moartea filatelistului” și „O anchetă dificilă”) este, în linii mari o bună producție de gen, din care nu lipsesc cavalcadele, atacurile prin surprindere, escaladările spectaculoase, deghizările, dar tot odată un film cu un puternic mesaj revoluționar și umanitar. Cu deosebire impresionantă e scena morții eroului pe cîmpul de luptă, n multă vreme după ce, cu sabia scoasă din teacă, solemn, cu gestur maiestuoasă și pline de simboluri acesta își rostise, în adunarea d partid, o admirabilă profesiune de credință.

Figura dîrză, tăiată parcă în piatră, a luptătorului și-a găsit u excelent interpret în David Abașidze, a cărui personalitate artistică domină întreaga acțiune. Filmul se urmărește astfel cu plăcer și interes de la început pînă la sfîrșit. (De menționat și largile, aer sitele cadre generale — imaginea David Shirladze).

David Abașidze în rolul bunicului

Ce este, de fapt, infarctul...

Infarctul face încă nenumărate victime. El seceră sute de mii de vieți pe an. Iar numărul celor rămași după o asemenea încercare în viață, dar a căror sănătate a fost puternic zdruncinată, este de câteva ori mai mare.

Fenomenul devine astfel tot mai alarmant. N-ar putea fi el, oare, prevenit?

De obicei, medicii îi sfătuiesc pe bolnavi să se abțină de la grăsimi, de la mâncăruri prăjite, dulciuri, băuturi alcoolice, fumat etc.; și, dimpotrivă, îi îndeamnă să facă multă mișcare, să meargă zilnic pe jos etc. Din când în când aflăm însă că vreun sportiv care a făcut toată viața alergări în aer liber n-a fost totuși scutit de infarct; că temuta boală nu-i iartă nici pe nefumători; și, din contra, un ins care toată viața a mâncat după placul inimii, a fumat, nu s-a dat înlături nici de la băuturi alcoolice este perfect sănătos.

Pe de altă parte, observații cotidiene dovedesc tot mai convingător că principala cauză a infarctului o constituie emoțiile negative, trăirile puternice, pe scurt neplăcerile de tot felul. Aflând asta, mulți se vor mira poate, vor ridica neîncredători din umeri.

Fără emoții negative?

Această reacție se datorează însă împrejurării că cei mai mulți dintre semenii noștri au o imagine foarte aproximativă despre boala numită ischemie miocardică, despre mecanismul apariției și evoluției ei. Uneori întreb pe câte un pacient: ce este infarctul? De obicei el îmi răspunde: „Este atunci când dintr-odată mușchiul cardiac al omului începe să nu mai funcționeze normal”. Dealtfel și noi, medicii, facem o mare greșală atunci când, popularizând noile cunoștințe medicale, punem accentul mai ales pe recomandări. Întrucât mecanismul apariției și evoluției bolii rămâne necunoscut, adevărurile pe care am dori să le facem cunoscute își pierd puterea de convingere.

Ce declanșează așadar infarctul? Cu toții știm că inima este cel mai mare truditore al organismului omenesc. Ea lucrează decenii de-a rândul fără să se oprească. E ușor de înțeles că, în aceste condiții, mușchiul cardiac — miocardul — trebuie să fie mereu aprovizionat cu o cantitate suficientă de sânge îmbogățit cu oxigen. Sângele ajunge la mușchiul cardiac prin vase speciale numite coronare. Dacă, la un moment dat, pe pereții acestor artere încep să se depună grăsimi, și în primul rând colesterol, volumul vaselor scade, mușchii nu mai sunt alimentați suficient și, drept urmare, se declanșează ischemia miocardică. Aceasta se poate manifesta sub formă de infarct al miocardului, cea mai gravă afecțiune a inimii, căci în miocard apar atunci focare de necroză.

Toate maladiile sînt în ultimă instanță rezultatul îmbinării complexe a unor factori interni și externi. Dar când este vorba de ateroscleroză, principalii vinovați sînt socotiiți conținutul sporit de colesterol în sânge, fumatul, hipertensiunea arterială, viața sedentară, surplusul ponderal. Există, evident, și alți factori care contribuie la apariția bolii, dar cei de mai sus sînt socotiiți extrem de nocivi.

Cînd arterele coronare sînt atinse de ateroscleroză, infarctul poate fi declanșat de mai multe cauze. Regimul de lucru al inimii este inconstant, el depinde de necesitățile, în continuă schimbare, ale organismului, de situația în care se află în fiecare clipă omul. Inima lucrează, de pildă, mai intens cînd survine o mai mare solicitare fizică, în cursul unor puternice trăiri emoționale sau după vreo boală care ridică temperatura corpului. În aceste momente, arterele coronare sănătoase își lărgesc volumul și lasă să treacă spre mușchiul cardiac o cantitate mai mare de sânge îmbogățit cu oxigen. Dar capacitatea arterelor lovite de ateroscleroză este diminuată.

Mușchiul cardiac, intens solicitat, este insuficient alimentat. Apar deci focare de necroză a țesutului cardiac. Se declanșează infarctul...

Acesta este, în forma cea mai rudimentară, mecanismul apariției infarctului.

Acum putem lesne înțelege și de ce majoritatea oamenilor nu văd legătura directă dintre principalii agenți ai infarctului miocardic și boala însăși. Într-adevăr, un atac de cord nu survine imediat după ce bolnavul în cauză a fumat o țigară sau a mâncat un sandwich cu unt. Factorii socotiiți a fi „principalii agenți” predispun numai la boală, avînd de obicei o acțiune lentă. Există însă și alți factori care chiar „provoacă”, dacă ne putem exprima așa, tulburările coronariene acute. Unul din cei mai importanți este tensiunea emoțională excesivă. Dealtfel legătura dintre emoții, deci o altă categorie de factori, și atacurile de cord este mai evidentă, deoarece aceste două fenomene se succed de obicei la scurte intervale. Dar stressul emoțional poate declanșa o criză numai atunci cînd el se „suprapune” peste o predispoziție la infarct provocată de alți factori? Există deci o legătură între structura emoțională a individului și probabilitatea îmbolnăvirii?

Este indiscutabil că emoțiile joacă un rol important în mecanismul apariției și evoluției ischemiei miocardice. Se știe doar că în cazul unui stress emoțional, chiar oamenilor sănătoși le crește colesterolul în sânge, li se modifică indicii de coagulare a acestuia, după cum se mai observă și alte modificări biochimice legate de fiziologia activității cardiace. Se știe, de asemenea, că infarctul miocardic este adesea precedat de emoții puternice de durată lungă sau mai scurtă.

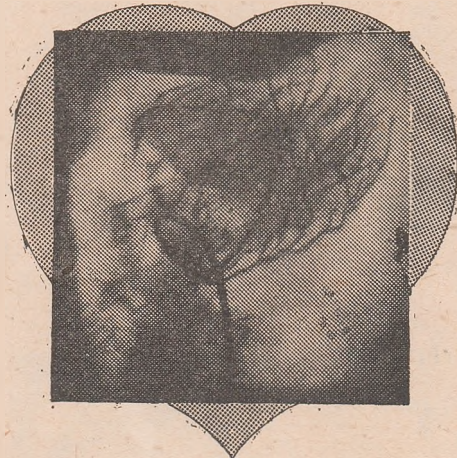
În literatura medicală occidentală sînt descrise chiar încercări de a delimita etapele evoluției evenimentelor care preced infarctul.

S-a constatat, de pildă, că cu trei ani înainte de apariția unui infarct bolnavii au avut un șoc nervos pricinuit de pierderea unei rude apropiate ori de năruirea unor speranțe, de neplăceri la serviciu etc. Aceste evenimente au continuat să-i emoționeze pe respectivii bolnavi multă vreme, iar cu un an înainte de apariția infarctului medicii au observat la ei un fel de „culme a simptomelor somatice”: dureri de cap, amețeli, dureri în regiunea inimii, oboseală, insomnie. Cu două luni înaintea infarctului s-a constat o a doua „culme” a frămîntărilor, care au luat sfîrșit de obicei cu un atac coronarian acut.

Evident, evenimentele nu urmează totdeauna același curs și nu au neapărat aceste caracteristici. Un lucru este însă cert, anume că în multe cazuri infarctul este precedat de emoții intense. Date recente au arătat că în 37 la sută din cazurile de infarct miocardic acesta a apărut după o puternică traumă psihică, iar în 49 la sută din cazuri a fost precedat de o tensiune psihică ascendentă.

Aceasta nu înseamnă totuși că emoțiile sînt totdeauna nocive și că trebuie evitate cu orice preț. Dar despre aceasta am mai scris și cu alte ocazii.

Dr. I. Șvațabaia

Un organ care funcționează fără întrerupere în tot cursul vieții noastre

2 000 000 000

milioane de tone

Această cifră astronomică exprimă, ni se spune, greutatea totală a apei de pe glob: din râuri, mări, oceane, apa aflată în diverse stări de agregare, cea din învelișul solid al Pământului, în sfârșit, apa concentrată în obiectele biologice.

Dar cum nu sînt repartizate uniform, în multe cazuri rezervele de apă pot fi calculate doar cu aproximație. Cel mai exact este exprimată cantitatea de apă din oceanul mondial. La sfîrșitul secolului trecut se credea că suprafața uscatului ar fi de 2,6 ori mai mică decît suprafața oceanului. Mai tîrziu, însă, această cifră a fost corectată și, din 2,6, a devenit 2,43. Astăzi, volumul apei din oceane este apreciat la 1 370 milioane de kilometri cubi (greutatea unui kilometru cub de apă este egală cu 1 000 000 000 de tone).

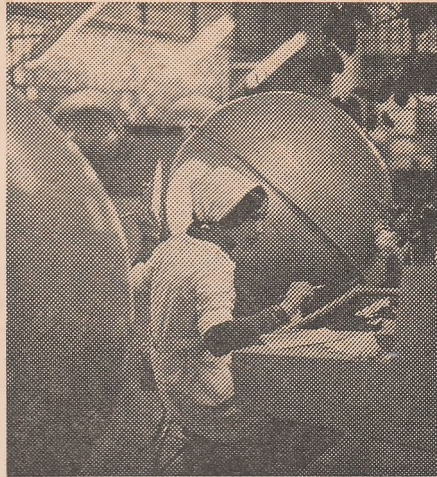
Mai dificilă este calcularea cantității de apă aflată în stare solidă. Studiul ghețarilor de pe Pământ a început acum mai bine de o sută de ani. Dar și astăzi precizarea cantității de gheață de pe glob poate fi făcută numai cu o aproximație de 100 la sută. În aceste condiții se consideră că volumul global al ghețarilor de pe Pământ ar fi de 25 milioane de kilometri cubi (cea mai mare parte a lor e concentrată în Antarctica și Groenlanda).

Cu o exactitate infinit mai mare — respectiv o aproximație mai mică de unu la sută — poate fi calculat volumul apei din atmosferă: în fiecare clipă există acolo circa 13 000 kilometri cubi de apă. Dacă această apă ar trece la un moment dat din atmosferă direct în stare lichidă și ar cădea uniform pe suprafața globului, stratul de precipitații ar avea o grosime de numai 24 milimetri.

O seamă de specialiști consideră că în subsolul Terrei există cantități de apă infinit mai mari decît cele de la suprafață. Cantitatea de apă din râuri, lacuri, mlaștini este însă foarte greu de evaluat. Se vorbește

de un volum de 500 000 de kilometri cubi. Organismele vii conțin și ele apă, în proporție de 70 la sută. În sfîrșit, după aprecierile acad. Vernadski, apa care intră în componența biosferei ar avea un volum de circa 1 000 de kilometri cubi.

Dar toate aceste calcule au fost valabile — cu aproximațiile de rigoare — numai pentru un anumit moment, întrucît apa din hidrosferă se află într-o continuă schimbare.

Controlul calității la Uzina de becuri din Mailisai — Kirghizia

Substanțe

anticancerose

Cercetări recente aduc noi date în sprijinul afirmației că ar exista o legătură între modificările membranelor celulare (prin care se realizează schimbul de substanțe dintre celulă și mediu) și transformarea celulelor normale în celule canceroase. Într-adevăr, s-a stabilit că în cultura de țesut celulele transformate se comportă, în linii mari, la fel ca celulele canceroase în organismul viu: consumă glucoză în cantități mai mari decît celulele normale, produc și depozitează mai mult glicogen (amidon animal) și elimină mai mult acid lactic.

Se pare că atît celulele normale, cît și cele transformate metabolizează și depozitează glucoza cu ajutorul aceluiași mecanism intern, dar membranele celulelor transformate sînt mai permeabile și lasă să pătrundă în celule o mai mare cantitate din această substanță, mărind astfel viteza unor reacții interne. În felul acesta pot apărea premise pentru evoluția cancerului.

Utilizînd substanțe care frînează transportul glucozei, doi specialiști au reușit să obțină unele succese în distrugerea celulelor transformate din cultura de țesut. Ei speră să poată contribui astfel la găsirea unor substanțe care să împiedice dezvoltarea celulelor canceroase.

Metale

unidimensionale

Pînă nu demult, numai matematica și fizica teoretică se ocupau de structuri cu una sau două dimensiuni, întrucît sînt singurele științe care pot lucra în domeniul abstractului. Fenomenele reale păreau să se desfășoare exclusiv în materia tridi-

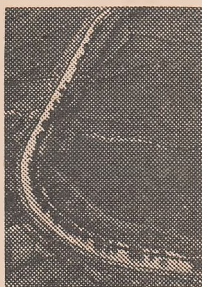
mensională. Dar studiind suprafețele, peliculele și straturile subțiri, fizica experimentală a pătruns în domeniul dimensiunilor extrem de mici. În felul acesta a descoperit că în sistemele amintite se petrec fenomene fizice total deosebite de cele observate în „adevăratele” solide. Paralel a crescut și interesul pentru solidele care posedă elemente de structură uni sau bidimensională.

Grație redescoperirii unor materiale puțin cunoscute și elaborării unor materiale noi, fizica modernă studiază acum fenomene optice, magnetice și electrice care nu se pot petrece decît în două dimensiuni — în planuri formate dintr-un „pavaj” de atomi — sau chiar într-una singură — de-a lungul unui lanț de atomi. Ca înfățișare exterioară aceste materiale sînt departe de ideea pe care ne-o facem despre o structură uni sau bidimensională. Astfel, e greu de crezut că un cristal de formă aproape cubică și de culoare arămie este... un metal unidimensional. Totuși el posedă toate caracteristicile unui metal, îndeosebi conductibilitate electrică, dar într-un singur sens, într-o dimensiune. Este cazul așa-numitului complex bromat de platinocianură de potasiu, de pildă, în care atomii de platină sînt așezați în „șiruri indiene” care constituie tot ațtea lanțuri bune conductoare. E ca și cum am avea de-a face cu un cablu electric compus din milioane de fire metalice minuscule îmbrăcate într-un material izolant. E limpede că un astfel de cablu lasă electricitatea să se scurgă în sens longitudinal și se comportă ca un izolator în toate celelalte sensuri. Această „anizotropie”, cum se numește, se manifestă și în domeniul optic. Luminat cu raze infraroșii, cristalul apare cînd transparent, cînd cu reflexe metalice.

Laserul imobilează

În cursul unor experiențe de laborator, un grup de fizicieni a izbutit să sporească procentul de uraniu-235 dintr-un flux de gaz de uraniu de la 0,7 la sută la peste 60 la sută. Această remarcabilă performanță a fost realizată grație unui laser foarte exact reglat. Pentru comparație amintim că funcționarea centralelor atomoelectrice cere un nivel de înobilare în care procentul de uraniu-235 să fie de abia 2,5—3 la sută.

Lumina cu o anumită lungime de undă poate excita atomii unui izotop fără a exercita vreoa influență asupra altor izotopi. În laboratorul amintit, atît raze laser cît și raze generate de o sursă de radiație ultravioletă au fost dirijate spre un flux de vapori de uraniu. Cele dintîi au excitat o parte din atomii de uraniu-235, după care a urmat excitația suplimentară cu ajutorul radiației ultraviolete, iar în final s-a obținut ionizarea cîtorva din atomii excitați. În felul acesta a devenit posibilă acumularea electrostatică a atomilor de uraniu-235. A fost prima experiență, științific confirmată, de folosire a laserului la înobilarea uraniului.

Canale de irigație în Asia Centrală sovietică

La Polul Nord pe schiuri

Recent, un grup de turiști polari din Moscova a descoperit, pe țărmul pustiu al peninsulei Taimîr, depozitul de alimente al exploratorului Eduard Toll (explorator rus, — 1858—1902 — care a condus mai multe expediții polare, iar ultima în 1900—1902 — N.R.). Este, evident, un eveniment ieșit din comun, care-i pasionează acum nu numai pe istoricii explorărilor polare, ci și pe specialiștii din industria alimentară. Căci nu-i puțin lucru să poți intra în posesia unor alimente (conserve, paste făinoase, tablete de ciocolată) sau a unor cutii de chibrituri puse la păstrare acum 73 de ani.

Dar, la drept vorbind, nu asupra acestui aspect aș vrea să stăruiesc; alimentele lui Toll au fost transportate la Moscova și în momentul de față sînt studiate amănunțit. Descoperirea în sine este însă într-un fel o etapă logică a numeroaselor deplasări făcute de membrii expediției amintite care se pregăteau astfel pentru prima călătorie pe schiuri pînă la Polul Nord. Da, la Polul Nord! De ce pe jos însă, cînd aterizarea unui avion la Polul Nord este, dacă nu chiar un fenomen foarte frecvent, în orice caz deloc ieșit din comun?

La fel de bine am putea însă să ne întrebăm de ce Alain Bombardier navigat pe ocean fără apă și hrană? De ce Thor Heyerdahl a străbătut nesfîrșitele întinsuri marine la bordul plutei Kon-Tiki și al ambarcațiunii de papirus „Ra”?

În cazul nostru e vorba de un grup de entuziaști care vor să dovedească, și de fapt se poate spune că au și dovedit, că orice om cu schiuri bune și cu un rucsac de 50 kg în spate, încărcat cu un echipament judicios selectat, se poate simți în siguranță în Arctica și o poate străbate în orice direcție.

Nu e mai puțin adevărat însă că pregătirea expediției în Arctica a reclamat aproape cinci ani. Grupul condus de Dmitri Șparo a pornit de patru ori spre zonele nordice.

În 1970, grupul a urmat acest itinerar: lacul Taimîr — insulele „Komsomolskaia Pravda” — Capul Celiuskin, cu o lungime de circa 500 km, străbătuți cu schiurile pe ghețuri și prin tundra troienită... Expediția dorea atunci să încerce echipamentul necesar pentru călătorii și mai lungi.

În 1971, grupul a străbătut din nou un traseu de 500 km. De data aceasta el a îndeplinit o misiune încredințată de Institutul pentru probleme medicale și biologice al Ministerului Sănătății și de un institut de cercetare al industriei de conserve. În cursul acestei a doua călătorii a stabilit modelele optime de echipament. De asemenea a constatat necesitatea absolută a unei stații de radio emisie-recepție, cu alte cuvinte a creării unui aparat special, foarte ușor (care a fost realizat și se numește „Ledovaia-1”).

Perfida De Long...

Treptat, grupul a acumulat astfel o experiență prețioasă, întemeiată pe recomandări științifice verificate. De aceea, pentru etapa următoare, a treia, a ales un traseu mult mai dificil, mai îndrăzneț, cu adevărat deschizător de drumuri, și anume a hotărît să străbată strîmtoarea De Long, una din cele mai perfide strîmtoări din Arctica. Căci toate primejdiile acestei regiuni polare s-au adunat parcă în strîmtoarea De Long: nebulozitate mare, cețuri permanente, ghețuri plutitoare, curenți puternici, furtuni, banchize extrem de înalte. Din cauza acestei perfide strîmtoări, care desparte insula Vranghel de continent, multe expediții au trebuit să se întoarcă din drum, întrucît nu puteau face față primejdiilor de care se loveau în cale.

De astă dată a fost elaborată tehnica deplasării în cursul dezghețului și al revărsărilor, au fost puse la punct sistemul de legătură prin radio și mijloacele de astronavigație. Așa se face că, după traversarea strîmtoării De Long, grupul „a fost recunoscut” de toate instanțele arctice. El a obținut, am putea spune, „consacrarea” polară. Acum, toate calculele arătau că el ar putea ajunge, pe schiuri, la Polul Nord. Dar cum într-o asemenea călătorie temerară trebuie prevăzută totul, pînă în cele mai mici amănunte, grupul a mai făcut o deplasare, de data aceasta vara. El a străbătut 2000 km pe țărmul peninsulei Taimîr, cu scopul de a face și descoperiri istorice și geografice. În această ultimă expediție a găsit depozitul lui E. Toll.

Așa încît, scepticii care nu voiau să creadă că ar fi posibilă vreodată „plimbăr”, în Arctica trebuie să se dea bătăuți. De fapt e timpul ca Arctica să fie pusă în valoare și din punct de vedere turistic, nu numai economic și științific. Dar întrucît cu Extremul Nord nu se poate glumi, vreau să se înțeleagă bine că organizarea unei astfel de expediții este o întreprindere de foarte, foarte mare răspundere. Tocmai de aceea grupul lui Dmitri Șparo s-a pregătit pentru temerara-i călătorie zi de zi, timp de mai mulți ani; a fost o pregătire care a cuprins și antrenamente în săli de sport, crosuri, un program special de călire a organismului etc. etc. Expediția are două echipe: una principală și alta de rezervă și este patronată de ziarul „Komsomolskaia Pravda”.

Înaintînd cu mișcări lente, cu pași ritmici, economicoși...

că tot acest „orașel” polar, amenajat în clipe numărate, poate dispărea apoi în rucsacuri într-un răstimp la fel de scurt.

În cursul călătoriilor lor anterioare, membrii expediției au făcut și vaste cercetări cu caracter medical și biologic, legate de problema viețuirii omului la latitudini extreme. Acum, ei caută să smulgă în primul rînd Arcticii tainele ei, care sînt încă foarte numeroase. În afară de depozitul lui Toll, expediția a descoperit, de pildă, rămășițele celei mai nordice așezări din lume. E vorba de un întreg sat aflat cîndva pe țărmul Mării Kara, mult mai la nord de binecunoscutul Mangazei. Descoperirea ridică, evident, o sumă de întrebări: Cine a întemeiat așezarea? Cînd? De ce? Cine a locuit-o?

De asemenea, expediția a mai descoperit și două bărci cu vîsle o elice de avion în insula Tirkul și resturile unei șalupe pe al căreu bord interior se poate citi: „R.P.A. 1918”...

Da, Arctica mai are încă multe secrete.

V. Leașenko

Din orașul Tallinn am adus o farfurie, o gravură, un inel și o crenguță de conifer, cu un con mic la vîrf. Întotdeauna am fost sigură că lucrurile au o viață a lor, desfășurată în spațiu, ca și a ființelor înzestrate cu darul vorbirii. Și nici de rîndul acesta convingerea mea nu a fost desmințită. După ce m-am chinuit cîteva zile să scriu un „repor-

taj” despre orașul Tallinn, capitala Estoniei, chinuială fără folos, voiam tocmai să renunț, cînd am simțit parcă un fel de fluid bizar, ca o forță irezistibilă ce mă silea să ridic privirea: pe perețele verde palid al odăii, în lumina ce cădea aurie de sub micile abajururi ale bradelor-luminări, mauve-ul farfuriei mele tremura ca florile arbuștilor de liliac

ce înecau aproape Leningradul în acel început de iunie...

Dar despre magnificul Leningrad, poate, altădată.

Acum, cele trei siluete, în port național, desenate în mijlocul farfuriei, mă prind și pe mine de mîna și mă trag în orașul vechi, schițat, tot în linii mauve, în spatele lor.

Tallinn sau viața lucrurilor

Orașul vechi... Vana Tallinn... Am rătăcit pe străduțele lui două dimineți și, de fapt, nu am văzut aproape nimic. Căci ce poți vedea, în două dimineți, din cele 4500 de monumente istorice și arhitectonice, ca tot atîtea pagini pe care trebuie să le răsfoiești pentru a-i cunoaște istoria? Farfuria mea liliachie am cumpărat-o dintr-un mic magazin din piața primăriei. Primăria Tallinnului este una din cele mai vechi și mărețe clădiri din nordul Europei. A fost construită între secolele XIV și XV. Silueta ei se înalță splendidă, în acea dimineață, desenînd pe cerul albastru arcade grațioase și înălțîndu-și turnul cu opt fețe deasupra frontonului, înalt de 62 de metri. Deasupra turnului, bătrînul Toomas—Vana Toomas—un soldat care ține într-o mîna un drapel și în alta o sulită, păzește Tallinnul de dușmanii care s-ar putea ivi. Este simbolul orașului. În Estonia, toată lumea îl cunoaște și îl iubește. Bătrînul Toomas — care este de fapt o roză a vînturilor, o sfirlează — poate vedea pe toate celelalte sfirleze care, ca niște păsări, domină clădirile gotice, acoperișurile de țigla, labirintul străzilor înguste și întortocheate...

Urc treptele clădirii învecinate, o farmacie veche de 500 de ani, construită în 1422 de un oarecare Johann Molnar. Este una din cele mai vechi farmacii din Europa. Șarpele de pe fațadă îmi arată că mai pot cumpăra și astăzi medicamente. Intru ca vrăjtită. Scara e de lemn ceruit și intru în încăperea și ea cu pereți din lemn, de pe rafturile cărora mă întîmpină, cu gravitate, borcane albe, de porțelan, cu numele conținutului gravat pe ele... Încăperea e plină de arbuști, de flori agățătoare și, spre marea mea surprindere, un vînzător în halat alb mă întreabă dacă nu doresc și vreo băutură rară, o bucată de mătase, sau un pachet de tutun aromat.

Dar nu am răgazul să mă minunez îndeajuns. Siluetele de pe farfuria mea mă trag într-un zbor repede, de pe scările farmaciei, sus, tot mai sus, la castelul din Toompea — Orașul de Sus, de unde a pornit Tallinnul — castel așezat pe colina în care este înmormîntat Kaleva, eroul epopeei estoniene. Legenda spune că aci, Linda, soția lui, a adus pietre grele care au înălțat această colină și că lacrimile ei strălucesc în lacul Ülemiste. Castelul este straniu și plin de poezie, ca și legenda. O adevărată simfonie de pietre. Nu poți rămîne indiferent cînd vezi zidurile acestea austere cu turnuri de colm în formă de luminare, care par să lumineze și să încălzească răceala veacurilor. Castelul a văzut trecînd prin viața lui fără sfirșit armurile cavalerilor purtători de lăncii, țărani răsculați purtători de facile și drapelele vopsite de sîngele roșu al revoluționarilor.

Trebuie să cobor, și trebuie să cobor repede. Siluetele mauve mă ajută să alerg, fără să cad, pînă jos, la poarta Viru, alcătuită din două turnuri rotunde. Nu mai pot să mă opresc la picioarele zidului care înconjură altădată orașul vechi, nici să-i admir cum s-ar cuveni turnurile. Dar Paks Margareeta (Margareta cea groasă) mă trage de mîna să mă opresc o clipă. Este o clădire impresionantă, puternică, în formă de potcoavă de cal. Aici întemnițau guvernele țariste deținuții politici.

Prin poarta Viru intru în orașul cel nou, cu piețele sale în stil modern, bulevardele largi, parcuri, teatre, magazine frumoase, restaurante și cafenele. Însoțitorul meu din prima zi, secretarul Uniunii scriitorilor din Tallinn, m-a pofțit într-una din aceste cafenele, „Pegassus”. Am urcat la primul etaj și ne-am așezat la o măsuță în dreptul ferestrelor largi, boltite, de unde vedeam aproape întreg orașul nou. Pe deasupra aburului aromat al cafelei plutea o muzică discretă și... bună. La mesele dimprejur, numai tineri.

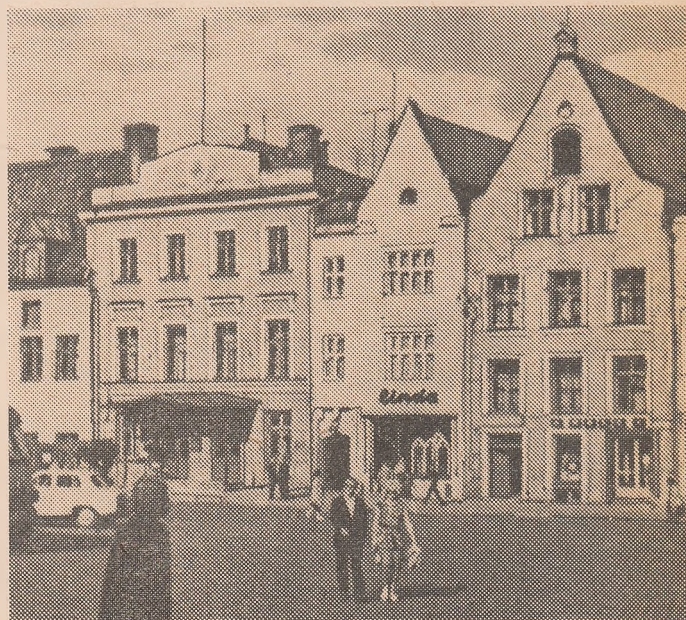
— Da, îmi spune însoțitorul meu, aici este cafeneaua în care se întîlnesc studenții și elevii după orele de curs și după examene...

Știți, cafenelele fac parte din viața orașului nostru. Aici se întîlnesc prietenii, oamenii de afaceri și... îndrăgostiții. Fiecare își are cafeneaua lui, și aproape și locul lui.

Ce păcat că trebuie să plec și de aici atît de repede...

Dar băiatul subțirel și visător de pe gravura mea de porțelan mă așteaptă melancolic în fața mării cu un buchet de flori pe genunchi. Florile sînt simbolul orașului Tallinn și locuitorii lui au cultul florilor — le iubesc atît de mult, încît atunci cînd se vestejesc în glastre nu le aruncă, ci le ard. Așa mi-a povestit blonda și cehoviana mea însoțitoare, cînd mi-a oferit ca amintire inelul de aramă gravat cu flori, inel de care nu mă despart niciodată.

În spatele băiatului din gravură plutește o corabie uriașă cu pînze, mînată de cine știe care din războinicii cavaleri plecați să întîm-

Case vechi, din alte vremi...

pine dușmanul. De la fereastra largă a camerei mele de la hotel Viru, cu mobilele tapitate într-o catifea de un portocaliu cald și perețele albastru deschis, privesc la rîndul meu portul Tallinn cu vapoarele lui albe pe marea liniștită, tăiată de reflexe metalice.

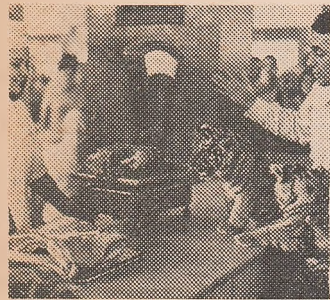
S-a făcut tîrziu. Am stins lămpile. Ghiceam doar prin lumina tremurată a nopții — afară era lună plină — siluetele de pe farfurie, și pe tînărul visător din gravură; inelul prindea lumina ca o flăcăruipe pe deget și simțeam, aproape fără să vreau, parfumul discret al crenguței de conifer.

Lida Igiroșianu

Dispariție misterioasă

Tigrisii de Ussuri se înmulțesc rareori în captivitate. Și totuși, vara trecută, în menajeria Cercului mare din Moscova au văzut lumina zilei trei tigrisori de Ussuri. Părinții lor sînt: Purș, o veche vedetă a cercului moscovit și Șaitanka, o vedetă ceva mai tînără dar la fel de talentată. Puii de tigris sînt foarte vioi și cresc văzînd cu ochii. Mari ștregari, ei dau multă bătaie de cap îngrijitorilor. Dar nimeni nu se supără. Sînt și ei copii!

Intr-o zi, o echipă operativă a miliției din Moscova a „intrat în alertă”: dispăruseră cei trei tigrisori — Zliuk, Blond și Ervant. Dar nimeni nu s-a înspăimîntat totuși cu adevărat. Căci misterioasa dispariție era, de fapt, o plimbare (regizată) în libertate, pe străzile Moscovei. Zliuk, Blond și Ervant au fost pe rînd văzuți la cafeleaua „Metelița” de pe Bulevardul Kalinin — de unde cineva a anunțat miliția că „un tigris s-a instalat comod pe o masă și privește mînios la vînzătoarele care nu se grăbesc să-l servească” —, apoi la Casa jucărilor unde, mascați de confrății lor de pluș, cei trei tigrisori n-au fost văzuți la început și, în sfîrșit, în scuarul de pe Colinele Lenin, unde „s-au luat la întrecere”

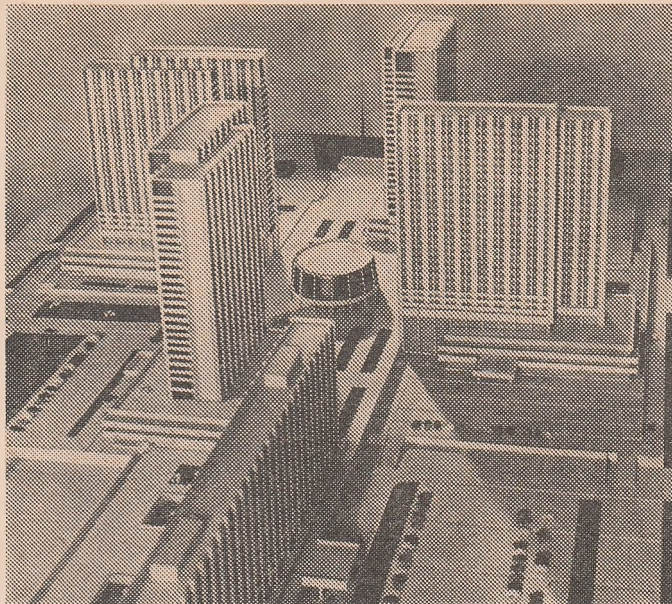

cu sportive de la o școală din apropiere.

În cele din urmă, „floroasele animale” au fost prinse de echipa operativă a miliției dar nu înainte de a trece pe la o măcelărie (în fotografie) pentru „cumpărăturile zilnice”.

Din mare în lac

Geologi francezi au descoperit în Sahara straturi de argilă pietrificate în care se aflau un mare număr de schelete de

Macheta satului olimpic care va fi construit la Moscova pentru Olimpiada din 1980

pești, carapace de broaște țestoase, dinți de hipopotami și crocodili, valve de scoici. Grație acestei neașteptate descoperiri, s-a tras concluzia că, acum 3500 de ani, actualul lac Ciad din Africa Centrală era o mare continentală cu o suprafață mai întinsă decît aceea a Mării de Azov.

Mai bine milioane decît miliarde

Un grup de meteorologi americani și mexicani protestează împotriva programului de combatere a uraganelor care iau naștere în Oceanul Atlantic. Conform acestui program, iodura de argint și alte substanțe chimice pulverizate în norii de deasupra oceanului ar urma să „calmeze” taifunurile și uraganele. Acestea au, se știe, o reputație cît se poate de proastă. Ele se deplasează cu viteze de 150 de kilometri pe oră provocînd distrugerii catastrofale.

Așa stînd lucrurile, cum se explică atunci protestul meteorologilor? Aceștia au calculat că bătălia cu norii ar avea drept urmare o considerabilă diminuare a precipitațiilor. Uscatul ar pierde astfel pînă la 30 la sută din volumul de umiditate adus de uragane. Ceea ce ar provoca pierderi la recolta de ordinul miliardelor de dolari.

Încă un merit al bicicletei

Dacă am compara cantitatea de energie consumată de organismele vii cu aceea cheltuită de mijloacele de transport pe unitatea de greutate proprie și pe distanța de un kilometru, am avea surpriza să constatăm că bicicleta este cel mai economic mijloc de transport. Iată și un tabel cu consumul de energie pe gram de greutate proprie, cerut de străbaterea unui kilometru de drum.

Consumul de energie în calorii pe gramul de greutate

Șoarecele	40—90
Albina	13
Elicopterul	3,5
Cîinele	1,2
Porumbelul	1,0
Oaia	1,0
Automobilul	0,8
Omul pe jos	0,75
Calul	0,5—0,7
Avionul de transport cu reacție	0,6
Somonul	0,4
Omul pe bicicletă	0,15

Așadar, cea mai mare cantitate de energie pe unitatea de greutate proprie este cheltuită de șoarecele, iar cea mai mică de biclist.

POȘTA MEDICULUI

V.R. BUNGĂU — Buhuși: Presupunem că diagnosticul de „sindrom ischemic de arteră vertebrală” a fost pus și pe baza altor examene complementare, de vreme ce examenul radiologic a infirmat ipoteza spondilozei cervicale. În acest caz medicația prescrisă trebuie continuată, în special Rederginul, în cură aproape permanentă. Poate că nu ar fi rău să încercați și un tratament cu extracte de pancreas (Kaliceină sau Padutin), 4—5 serii pe an, precum și o cură de băi carbogazoase și mofete la Covasna, Tușnad sau Vatra Dornei.

SICOE IOAN — Comuna Biled, jud. Timiș: Rinichiul polichistic este o afecțiune familială, ereditară, a cărei patogenie nu a fost încă clarificată. Rinichiul apar măriți ca volum, fiind formați din chisturi multiple, care pot proemina la suprafață sau pot fi înglobate în masa țesutului renal, provocînd deformări ale cavității rinichiului însoțite de insuficiență renală. Caracterul bilateral al bolii dv. face înoperantă orice intervenție chirurgicală. Ea este compatibilă însă cu o viață îndelungată, cu condiția respectării riguroase a condițiilor de repaus și regim alimentar (hipoproteic, normolipidic, hiperglicidic, hipervitaminic) și a tratamentului medicamentos în stadiul de poliurie, pentru combaterea acidozei, hiponatremiei, hipototazemiei, hipocalcemiei și a celorlalte eventuale tulburări clinice despre care nu ne scrieți (hipertensiune arterială, insuficiență cardiacă, vărsături și sughițuri etc.etc.). Printre metodele terapeutice moderne de tratament cităm dializa extrarenală prin rinichi artificial, care s-a dovedit de mare utilitate și în insuficiența renală cronică, precum și transplantul de rinichi.

ARTIST — Timișoara: Nu ne putem declara de acord cu „teoriile” dv. medico-estetice... Un erudit, Dufresnoy scria într-o cărțuie despre pictori: „Dacă actul căsătoriei este un leac împotriva senzualității, el este de două ori un remediu pentru pictori, care sînt tentați să păcătuiască mai des decît alții, din pricina nevoii imperioase de a vedea naturalul... Prin urmare, „medicamentul” cel mai activ în situația dv. rămîne tot însurătoarea...

BELANI MARGARETA — Cluj: Iată mai jos rețeta solicitată de dv. pentru combaterea mătrefei: 100 g frunze și rădăcină de urzică mărunț tăiată sînt lăstate să macereze într-un amestec de apă și oțet, în cantități egale. După cîteva ore se pune la fiert timp de 30 de minute, după care se strecoară. Se folosește ca fricțiune pentru pielea capului, seara la culcare.

ELIANA R.J. — București: Premenopauza, etapă nedefinită ca timp care precede menopauza la femei după 40 de ani, se manifestă prin neregularități de ritm și de flux menstrual, asociate adeseori cu tulburări neurovegetative de felul celor descrise de dv. Insuficiența luteală și foliulinică, caracteristică perioadei de climacteriu, trebuie înălțurată printr-un tratament cu steroizi sexuali (Estrotest, Lutestan, Acetoxiprogesteron etc.etc.), iar simptomele neuropsihice asociate tratate prin medicamente psihotonice (Centredrin, Antideprin) și tranchilizante-neuroleptice (Haloperidol, Diazepam etc.). Totul, firește, sub cel mai strict control medical. Pînă la depășirea acestui moment critic este nevoie și de o acțiune personală de reechilibrare, de pildă repetînd mereu formula propusă de bătrînul dr. Emil Coue, părintele psihoterapiei prin autosugestie: „În fiecare zi, din toate punctele de vedere, mă simt din ce în ce mai bine!”. Ce părere aveți?

Avantajele unei noi forme de asigurare

De curînd Administrația Asigurărilor de Stat a pus în aplicare asigurarea facultativă de răspundere civilă auto pentru șoferii profesioniști.

Conștienți de necesitatea acestei asigurări, mulți șoferi profesioniști au încheiat asemenea asigurare și au simțit deja efectul acesteia.

IATĂ DOUĂ EXEMPLE CONCLUDENTE :

Știrbu Viorel, șofer la I.T.A. Suceava, circulînd cu autobasculanta nr. 31 — SV — 1613, s-a angajat într-un viraj fără a observa că din spate venea, în depășire, autoturismul condus de Monoranu Corneliu. Ciocnirea nu a putut fi evitată și astfel autoturismul a fost grav avariat. Este evident că din vina șoferului Știrbu Viorel.

Paguba lui Monoranu Corneliu a fost de 14.714 lei.

Șoferul Știrbu Viorel care, conform art. 45 din Decretul 471/1971, ar fi trebuit să plătească această pagubă de 14.714 lei, nu a mai plătit nimic, întrucît avea încheiată la ADAS asigurarea facultativă de răspundere civilă pentru șoferii profesioniști.

Pomîrleanu Gheorghe, șofer la I.T.A. Suceava, lucrînd pe autobuzul nr. 31 — SV — 2353 nu s-a asigurat la pornirea autobuzului și a tamponat autoturismul proprietatea lui Păcuraru Ion.

Paguba produsă lui Păcuraru Ion s-a ridicat la suma de 4.094 lei.

Ca și în cazul precedent, șoferul vinovat, Pomîrleanu Gheorghe, nu a avut de suportat această pagubă, întrucît avea încheiată la ADAS asigurarea facultativă de răspundere civilă pentru șoferii profesioniști.

Această asigurare este foarte convenabilă: numai 250 de lei pe an, sumă care poate fi plătită de asigurați și în rate.

Asigurarea se încheie la unitățile teritoriale ADAS și chiar la unitățile de muncă ale șoferilor profesioniști pe bază de convenție încheiată cu ADAS.

Povestea unui om distrat

De la bun început țin să precizez că nu eu sînt autorul acestei povestiri. Eu am adus-o numai la redacție și am să încasez onorariul, întrucît autorul e necunoscut. Dar despre asta mai tîrziu. Deocamdată iată povestea:

Lui Poleakov îi plăcea mult de Mașa. Dar cum să afle dînsa, dacă el nu i-o spune? Căci era foarte tînăr și timid.

Cum se vedeau des, de cele mai multe ori la serviciu, dar și în tovărășia unor prieteni comuni, pasiunea lui Poleakov creștea mereu.

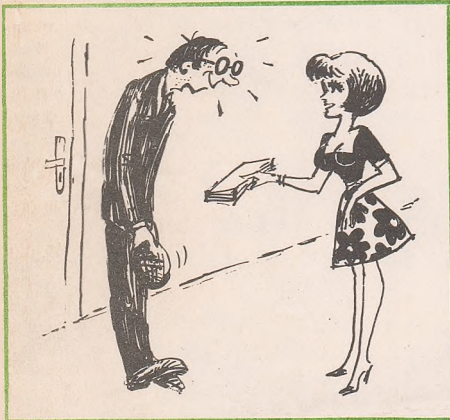
La un moment dat, disperat, și-a mărturisit oful unui prieten. Care i-a spus:

— Există o soluție, Petea. Fă-i într-o zi o vizită și, la plecare, „uită” ceva acolo, un obiect oarecare. E cel mai bun pretext ca să revii.

— Bine, Tolea, dar ce crezi că ar fi mai bine să uit?

— Cred că o carte. Da, cel mai bine e o carte.

Zis și făcut. Poleakov s-a dus la biblio-

tecă și a împrumutat o carte. Apoi a început să aștepte momentul favorabil.

Acesta s-a ivit într-o după-amiază, cînd prietenii Mașei, printre care și Poleakov, s-au dus să-i facă o vizită. Au băut un ceai grozav și au mîncat o dulceață delicioasă, pentru că Mașa era o gospodină neîntrecută. Cînd au plecat, Poleakov și-a „uitat” acolo cartea. Ba chiar și șapca, în cuier, ca să fie cît mai plauzibil.

De atunci Poleakov o vizita des pe Mașa. Cînd își lua șapca „uita” impermeabilul, cînd lua impermeabilul lăsa acolo o sticlă de ulei. Și tot așa pînă cînd, într-o bună

Fotografii se amuză

...Și tot ce vă doriți!

zi, ducîndu-se să-și ia ochelarii, a găsit-o singură acasă. Atunci și-a luat inima în dinți și i-a mărturisit:

— Mașa, îmi plăci mult, te iubesc. Vrei să ne căsătorim?

Dar Mașa i-a răspuns:

— Tovarășe Poleakov, ești foarte împrăștiat. Îți uiți toate lucrurile pe unde se nimerește. Și apoi eu mă mărit cu altul.

Hirtia cu această povestire am găsit-o între filele volumului I din Opere de Turghenev și am fost foarte mirat, credeți-mă, cînd am văzut că avem în casă numai volumul I.

— Dar celelalte unde sînt? am întrebato pe soție.

— Ei, nu-l avem decît pe ăsta, l-a lăsat la mine cineva mai demult, mi-a spus ea fără chef și a plecat grăbită în bucătărie.

Ce ți-e și cu femeile astea! Niciodată nu poți afla ceva de la ele.

L. Novojenov

Înainte și acum

Într-o bună zi n-am avut apă caldă.
— De ce nu e apă caldă? am întrebato la centrală.

— Ei, dar nu mai aveți deloc rușine? m-apostrofato indignat tehnicianul-șef. Acur faceți scandal cînd într-o zi nu e apă caldă, dar uitați că înainte nu era deloc, se aducea cea de la fîntînă. Ei, ce ți-e și cu tineretea asta!...

Mărturisesc că mi-a fost rușine. Peste cîteva zile însă, cînd m-am întors acasă am constatat că nu se aprindea lumina. Am telefonat electricianului.

— Lumină? m-a repezit și el zdrăvăr. Înainte nu exista nici un fel de lumină. Strămoșii noștri stăteau la lumina Lunii. Să acum?...

Stînd așa pe întuneric, deodată m-a cuprins o cumplită durere de cap. Am vrut să chem un medic, dar m-am răzgîndit pentru că înainte media de viață era de 30 de ani, iar eu am 35.

I. Korsunski

Sfat

O mașină gonește pe șosea cu viteză maximă. Femeia care se află lîngă fata din volan îi spune acesteia:

— Mor de frică! Mai micșorează puțin viteza; îmi joacă totul în fața ochilor.

— Fă și tu ca mine și n-o să-ți mai fie frică.

— Cum?

— Închide ochii!

Știați că...

...în Africa există un trib pe care nu l-am văzut și de care n-a auzit nimeni?

...nu orice cafea preparată în Turcia este turcească?

...cine stă zilnic 20 de minute la televizor însumează într-o săptămînă 140 de minute de vizionare, mai mult decît toate relele scriitor francez Alexandre Dumas tîl în tot cursul vieții lui?

...oile australiene nu pot sări cum sără cangurii australieni și totuși trăiesc în Australia?

...America de Sud ar putea deveni America de Nord, iar America de Nord s-ar putea numi de Sud dacă li s-ar schimba locul.

...pe Terra, fiecare minut moare după 60 de secunde?

...e mai ușor să bați un cui în perete dacă izbești cu ciocanul în floare și nu în partea ascuțită?

(Din „Krokodil”)